

XXXV Posiedzenie Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej

Schwerin, 19-20 listopada 2025 r.

Polsko-Niemiecka Komisja Rządowa ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej stanowi najważniejszy łącznik między szczeblem regionalnym a centralnym w Polsce i w Niemczech. Działalność Komisji koncentruje się na pracy komitetów, których liczba od momentu jej utworzenia stale rosła. Obecnie Komisja składa się z czterech komitetów i grup roboczych.

35. posiedzenie w 2025 r. w Schwerinie stanowiło w szczególności okazję do pogłębionej dyskusji na tematy związane ze współpracą transgraniczną, takie jak transgraniczne połączenia transportowe, a także na tematy międzyregionalne, jak współpraca w dziedzinie edukacji i polityki spójności. Na podstawie prac grup roboczych i komitetów oraz dorocznego posiedzenia, Komisja sformułowała poniższe zalecenia w celu dalszego rozbudowywania i wzmacniania powiązań polsko-niemieckich.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje zbliżające się XIV polsko-niemieckie konsultacje międzyrządowe i wyraża nadzieję, że uwzględnione zostaną w nich również zalecenia Komisji.

- Współpraca przygraniczna -

1. Infrastruktura transgraniczna

Komisja zaleca władzom centralnym i regionalnym oraz zaangażowanym przedsiębiorstwom transportowym i operatorom infrastruktury w Polsce i w Niemczech podejmowanie dalszych działań na rzecz poprawy połączeń transgranicznych i skrócenia czasu podróży. Infrastruktura kolejowa dostosowana do potrzeb, wydajna i interoperacyjna ma kluczowe znaczenie dla międzynarodowego transportu pasażerskiego i towarowego. Połączenia transgraniczne między Polską a Niemcami stanowią nieodzowny element międzynarodowych połączeń dalekobieżnych, takich jak Warszawa – Berlin (– Paryż). W ostatnich latach oba kraje podjęły ogromne wysiłki w celu modernizacji transgranicznych połączeń kolejowych i rozbudowują kolejne trasy, m.in. trasę Berlin – Szczecin. Rozbudowa ta ma kluczowe znaczenie dla poprawy połączeń komunikacyjnych w regionie przygranicznym i przyczynia się do bezpieczeństwa dostaw transgranicznych oraz mobilności wojskowej. Planowane rozszerzenie oferty przedsiębiorstw transportu dalekobieżnego świadczy o sukcesie dotychczasowych działań infrastrukturalnych.

Komisja zachęca Grupę Roboczą Transport do zajęcia się w przyszłości również transgranicznymi połączeniami drogowymi i mostami.

2. Współpraca transgraniczna w zakresie ratownictwa medycznego

Komisja z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wraz z zawarciem ostatniego porozumienia o współpracy między województwem zachodniopomorskim a powiatami Märkisch-Oderland i Uckermark uregulowano warunki i zasady współpracy transgranicznej w zakresie ratownictwa medycznego wzdłuż całej granicy polsko-niemieckiej. Komisja oczekuje skutecznego i pragmatycznego wdrożenia porozumień przez wszystkie zainteresowane strony dla dobra mieszkańców pogranicza i zapewnia wsparcie w zakresie ich wdrażania, tam gdzie będzie to możliwe i konieczne na szczeblu krajowym.

3. Kanał komunikacyjny

Biorąc pod uwagę doświadczenia związane z pomyślnym wykorzystaniem kanału komunikacyjnego podczas powodzi w 2024 r., Komisja zaleca, aby podmioty z regionu przygranicznego organizowały co najmniej jedno posiedzenie online w roku, celem zapewnienia szybkiej reakcji w przypadku kryzysów o charakterze transgranicznym, dla których nie istnieją dotychczas żadne mechanizmy lub schematy

komunikacyjne. Ponadto Komisja zachęca do regularnej aktualizacji list kontaktowych po stronie polskiej i niemieckiej, aby zapewnić natychmiastową dostępność wszystkich ważnych podmiotów i ich skuteczną współpracę w przypadku kryzysu.

4. Realizacja kontroli na granicach wewnętrznych

Biorąc pod uwagę wpływ tymczasowego przywrócenia kontroli na granicach wewnętrznych na obszar przygraniczny, osoby dojeżdżające do pracy za granicą, a w szczególności miasta bliźniacze, Komisja wzywa do takiego zorganizowania kontroli granicznych, aby skutecznie i trwale zminimalizować zatory drogowe na ważnych przejściach granicznych. Przywrócenie swobodnego ruchu granicznego powinno być celem wspólnych działań. Jest to konieczne dla utrzymania integracji gospodarczej i społecznej w obszarze transgranicznym oraz ograniczenia negatywnych skutków dla jakości życia mieszkańców regionu przygranicznego.

-Współpraca międzyregionalna -

Komisja podkreśla znaczenie polityki spójności UE jako kluczowej strategii rozwoju mającej na celu zapewnienie równych warunków życia. Konieczne jest dalsze wdrażanie tej polityki na szczeblu regionalnym. W kontekście zbliżającej się modernizacji polityki spójności Komisja zaleca wspieranie podejścia oddolnego, zapewniającego aktywny udział regionów w opracowywaniu i wdrażaniu programów gwarantujących efektywne i zrównoważone wykorzystanie funduszy UE.

- Gospodarka przestrzenna -

Komisja docenia postępy poczynione w pracach nad aktualizacją Wspólnej Koncepcji Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań – Wizja 2050. Wraz z opracowaniem pierwszego projektu Wizji 2050 i planowanymi konsultacjami publicznymi, które odbędą się wiosną 2026 r. w formie wirtualnym, osiągnięto ważne kamienie milowe w tym procesie. Wobec znacznych powiazań tematycznych Komisja zachęca pozostałe Komitety działające w ramach Komisji Międzyrządowej do czynnego włączenia się w prace nad aktualizacją dokumentu Wspólnej Koncepcji Przyszłości 2050, przede wszystkim do konsultacji aktualnego projektu Wizji 2050 oraz do wskazywania potencjalnych synergii i możliwości współpracy. Komisja z zadowoleniem przyjmuje uwzględnienie w koncepcji nowego, dedykowanego obszaru działania „Wykorzystanie i ochrona różnorodności morskiej”. Ustanawia to dodatkowy, nowy obszar zainteresowania, który podkreśla znaczenie siedlisk morskich w regionie przygranicznym, zwłaszcza w obszarze Morza Bałtyckiego i estuarium Odry.

Komisja docenia wstępne wyniki paneli eksperckich modelowego przedsięwzięcia ładu przestrzennego (MORO) „Transgraniczna synergia gospodarki przestrzennej i wodnej w dorzeczu Odry”. Doświadczenia z trzech dotychczasowych projektów już teraz przyczyniają się do lepszej koordynacji i wdrażania planowania przestrzennego w regionach przygranicznych wzdłuż Dolnej i Środkowej Odry.

Ponadto Komisja z zadowoleniem przyjmuje włączenie czwartego, trójstronnego projektu dotyczącego przygotowania na intensywne opady deszczu w regionie przygranicznym Niemiec, Polski i Czech. Wzmocni to wspólne wysiłki w walce ze zmianą klimatu i zwiększy odporność regionu na zagrożenia związane z klimatem.

- Edukacja -

Kształcenie ogólne - w tym aspekty wychowania wczesnoszkolnego

Komisja z zadowoleniem przyjmuje rosnące znaczenie edukacji włączającej na poziomie szkolnym, zawodowym i uniwersyteckim, która integruje uczennice i uczniów oraz studentki i studentów o różnych potrzebach.

Komisja zaleca wprowadzenie nowych inicjatyw współpracy między Polską a Niemcami w zakresie edukacji włączającej, aby promować transfer wiedzy. Może to prowadzić do nowych osiągnięć na poziomie europejskim.

Kształcenie zawodowe

Komisja podkreśla, że edukacja włączająca w obszarze kształcenia zawodowego powinna być możliwa zarówno w odniesieniu do opracowywania programów nauczania, jak i organizacji szkół.

Jednocześnie Komisja z zadowoleniem przyjmuje możliwość współpracy między szkołami w zakresie rozwijania umiejętności zawodowych językowych i międzykulturowych w ramach kształcenia zawodowego w Polsce i Niemczech. Możliwość uzyskania dwunarodowego certyfikatu umiejętności zawodowych pozwoli potwierdzić kompetencje zawodowe, między innymi w zakresie konkretnych zadań związanych z zawodem i kompetencje międzykulturowe osób uczących się w Polsce i Niemczech oraz zwiększyć szanse zatrudnienia na rynku pracy.

Szkolnictwo wyższe

Komisja podkreśla znaczenie edukacji włączającej na uczelniach dla sprawiedliwego dostępu do edukacji i docenia fakt, że zarówno w Polsce, jak i w Niemczech uczelnie stworzyły w ostatnich latach struktury wsparcia i opracowały procedury uczestnictwa. Komisja zaleca wykorzystanie międzynarodowych sieci uczelni do transgranicznego zajmowania się tą tematyką i wymiany doświadczeń.

- Ochrona ludności -

Komisja została poinformowana o postępach w pracach nad dalszym ulepszaniem Instrukcji metodycznej udzielania pomocy przez jednostki straży pożarnej w polsko-niemieckim obszarze przygranicznym. Komisja z uznaniem przyjęła działania Grupy Roboczej mające na celu zintensyfikowanie ćwiczeń komunikacyjnych? łączności o kluczowym znaczeniu dla ochrony przeciwpożarowej i ochrony przed katastrofami pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za wymianę informacji oraz zaangażowanie Grupy Roboczej w rozszerzanie tematów dotyczących ochrony przeciwpożarowej i zapobiegania katastrofom.

- dalsze inicjatywy w ramach współpracy polsko-niemieckiej-

Komisja będzie wspierać wdrażanie Rozporządzenia w sprawie instrumentu na rzecz rozwoju i wzrostu regionów przygranicznych (BRIDGEforEU) oraz wymianę doświadczeń między Niemcami a Polską w zakresie stosowania tego rozporządzenia.

Paweł Dąbrowski

Dyrektor Departamentu Spraw
Międzynarodowych i Migracji w Ministerstwie
Spraw Wewnętrznych i Administracji
Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący polskiej części Polsko-
Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds.
Współpracy Regionalnej i Przygranicznej

Catalina Cullas

Ambasador, Pełnomocnik ds. Relacji
z Państwami Członkowskimi UE oraz Współpracy
Przygranicznej i Regionalnej w Federalnym
Ministerstwie Spraw Zagranicznych

Przewodnicząca niemieckiej części Niemiecko-
Polskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy
Regionalnej i Przygranicznej